

1949 m. rugsėjo 9 d. Rietavo aps. Kaltinėnų vls. Karoblio k. (dabar – Šilalės r. sav.) MGB Tauragės aps. skyriaus vykdytos karinės operacijos metu žuvo Vakarų Lietuvos (Jūros) srities vadas **Aleksandras Milaševičius-Ruonis**.

Vakarų Lietuvos partizanų sritis, Atlasas: Kęstučio, Prisikėlimo ir Žemaičių apygardos, Vilnius: LGGRTC, 2010, p. 67.

„...Š 1. Š. m. rugsėjo mėn. 9 d. niekšingo išdavimo pasėkoje, bandydamas išsiveržti iš apsuptos slėptuvės garbingai žuvo J[ūros] [srities] V[adas] p[a]rt[izanas] m[a]j[o] r[as] V a i r a s.

A. a. V a i r o mirtimi iš J[ūros] v[a]d[o]v[ybės] tarpo išplėsta jau antra skaudi auka. Dar taip neseniai netekusi Š[tabo] V[iršininko] V[akarų] L[ietuvos] Sr[itis] nuleidžia savo kovos vėliavas, pagerbdama atminimą savo brangaus ir mylimo Vado, kuriam, deja, taip neilgai tebuvo lemta vadovauti mūsų gretoms.

Nors trumpos, bet vaisingos savo veiklos metu velionis pasižymėjo kaip energingas ir sumanus vadovas, vykdamas Sr[ities] v[a]d[o]v[ys] atitenkančius bei aukštesnės vadovybės pavedamus uždavinius. Organizacinės vienybės, nuoširdaus tarpusavio sugyvenimo [tarp] p[a]rt[izanų] vadų bei kovotojų siekimas raudona gija driekėsi a. a. V a i r o kovos bei veikimo keliu, suteikdamas jam didelį populiarumą tarp LLKS narių bei dalyvių, kurių jis buvo nuoširdžiai mylimas ir gerbiamas.

Tebūnie Tau Vade, lengva Lietuvos žemelė. Už Tavo mirtį bus priešui atkeršyta, o Tavo darbas su nepalaužiamu ryžtu bus tęsiamas toliau iki galutinės pergalės, laikantis šūkio, kurį mums buvai parinkęs ir kurio vykdymo pavyzdį savo krauju parodei: „Mirsim, bet nevergausim“ – skelbiama 1949 m. lapkričio 23 d. Žemaičių apygardos vado Vlodo Montvydo-*Etmono* pasirašytame Įsakyme Nr. 15.

Lietuvos partizanų ŽEMAIČIŲ APYGARDA (1945-1953 m.), Vilnius: Lietuvos archyvų departamentas, Lietuvos ypatingasis archyvas, 2010, p. 239-240.

ALEKSANDRAS MILAŠEVIČIUS- RADVILA, RUONIS, VAIRAS

1906 08 25–1949 09 09

Aleksandras Milaševičius, Otto, gimė 1906 m. rugpjūčio 25 d. Seinų aps. Seinuose. Turėjo tris brolius ir seserį. Baigė aštuonias gimnazijos klases. Nuo 1924 m. spalio 5 d. tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Baigęs Kauno karo mokyklą, tarnavo 2-ajame Kunigaikštienės Birutės ulonų pulke. 1937 m. lapkričio 23 d. jam suteiktas kapitono laipsnis. Buvo karys, kaip žmonės sako, iš Dievo malonės. 1941 m. birželio 24 d., nenorėdamas tarnauti Raudonojoje armijoje, Adučiškyje (Švenčionių aps.) nusišovė jo brolis, buvęs Lietuvos kariuomenės intendantūros pulkininkas leitenantas Otonas Milaševičius. 1942 m. nuo džiovos mirė sesuo. Tais pačiais metais A. Milaševičius buvo mobilizuotas į vokiečių kariuomenės kavaleriją ir išsiųstas į Rytų frontą. Čia jam buvo suteiktas majoro laipsnis. Artėjant sovietų armijai, A. Milaševičius su šeima traukėsi į Vakarų. 1944 m. vasarą bombarduojant Drezdeną (Vokietija) žuvo jo šeima: tėvai, žmona Stasė ir du vaikai. Jis pėsčias traukėsi tolyn į Vakarų, bet pasivijo frontas. Pateko į pabėgėlių stovyklą, iš kurios buvo nuvežtas į Minską. Apsimetė esąs darbininkas ir, papirkęs prižiūrėtojus, 1945 m. spalį sugrįžo į Lietuvą ir slapstėsi Žemaitijoje.

1947 m. aktyviai įsitraukė į Žemaičių apygardos veiklą, kur tuo metu vyko žymūs struktūriniai pertvarkymai. Perorganizuojant karinę Žemaitijos partizanų struktūrą, vienijant centrus, labai pravertė A. Milaševičiaus karinė patirtis ir organizaciniai gebėjimai. Po 1948 m., ne anksčiau kaip birželio 10 d., Žemaičių apygardos organizacijos ir veiklos nuostatų 2-ąją dalimi majoras *Radvila* pasirašė kaip šios apygardos vadas.

1948 m. gegužės 5 d. trijų apygardų – Kęstučio, Žemaičių ir Prisikėlimo – vadai pasirašė deklaraciją, kuri skelbė, kad įkuriamas naujas apygardas vienijantis štabas – Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų sritis. Jos vadu tapo Jonas Žemaitis-*Vytautas*, o vienu iš jo pavadojuojų – Žemaičių apygardos vadas A. Milaševičius, tuo metu vadinęsis slapyvardžiais *Radvila*, *Ruonis*. J. Žemaitis ėmėsi organizuoti Lietuvos ginkluotojo pogrindžio vyriausiąją vadovybę ir 1948 m. birželį Jūros srities vado pareigos buvo perduotos A. Milaševičiui. Jam buvo pavaldžios trys apygardos, veikusios 17-oje valsčių. Pastovios vietos štabas neturėjo – tai buvo pavojinga. 1948 m. štabo nariai slapstėsi Telsių aps. Varnių ir Raseinių aps. Kelmės valsčių sandūroje, 1949 m. – Raseinių aps. Nemakščių ir Viduklės, Tauragės aps. Skaudvilės valsčiuose. Per A. Milaševičiaus štabą ėjo ir vyriausiosios vadovybės ryšio kanalai su Pietų Lietuva. Žemaitijoje A. Milaševičius-Ruonis tapo *Vytauto* dešiniąja ranka. Jis parengė ne tik norminius dokumentus, bet ir direktyvas dėl veiklos efektyvumo bei požiūrio į kolūkių kūrimą. A. Milaševičius buvo aktyvios kovos šalininkas: dokumentuose kalbama apie diversijų organizavimą, sprogmenų ruošimą. 1948 m. lapkričio 23 d. jam suteiktas partizanų majoro laipsnis.

Vakarų (Jūros) ir Pietų (Nemuno) Lietuvos partizanų sričių vadovybės susitikimas. 1949 m. rugpjūčio mėn. Iš kairės: pirmas – neatpažintas partizanas, antras – Jūros partizanų srities štabo viršininkas Vaclovas Ivanauskas-*Gintautas*, trečias – šios srities vadas A. Milaševičius-*Ruonis*, ketvirtas – Dainavos apygardos štabo viršininkas Sergijus Staniškis-*Litas*, penktas – Jūros srities Agitacijos ir propagandos skyriaus viršininkas Antanas Liesis-*Idenas*, šeštas – Mečys Orlingis. Iš *Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių*

Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities vadovybė. 1948–1949 m. žiema. Stovi iš kairės: štabo narys V. Ivanauskas-*Gintautas*, srities vadas A. Milaševičius-*Ruonis*, štabo viršininkas Vytautas Gužas-*Kardas*, Agitacijos ir propagandos skyriaus viršininkas A. Liesis-*Idenas*. Iš *Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių*

Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities ir Kęstučio apygardos vadovybė. Apie 1948 m. Stovi iš kairės: srities štabo viršininkas V. Gužas-*Kardas*, Kęstučio apygardos štabo viršininkas Robertas Gedvilas-*Sidabras*, srities štabo narys V. Ivanauskas-*Gintautas*, srities vadas A. Milaševičius-*Ruonis*, Kęstučio apygardos Butigeidžio rinktinės vadas Aleksas Miliulis-*Neptūnas*, srities Agitacijos ir propagandos skyriaus viršininkas A. Liesis-*Idenas*. Iš *Okupacijų ir laisvės kovų muziejaus rinkinių*

ŠIOJE VIETOJE BUVUSIAME KAROBLO KAIME 1949 09 09 ŽUVO VAKARŲ LIETUVOS PARTIZANŲ SRITIS - JŪROS VADAS, LLKS GINKLUOTŲŲ PAJEGŲ VADO PAVADUOTOJAS KPT. ALEKSANDRAS MILAŠEVIČIUS, ANTANO -RUONIS G. 1906 M.

Tipinis atminimo ženklas 1949 m. rugsėjo 9 d. kaime žuvusiam Vakarų Lietuvos (Jūros) partizanų srities vadui A. Milaševičiui-*Ruoniui* atminti. Ženklo ir įrašo jame vaizdas. Šilalės r. Kaltinėnų sen. Karoblio k. Aut. dizaineris Romas Navickas. Pastatytas 1999 m. birželio 15 d. V. Almonaičio nuotr. 1999 m.

Toks aktyvus naujasis štabas negalėjo neatkreipti MGB dėmesio. Per savo agentus MGB perdavė A. Milaševičiui raštą, kuriame buvo siūloma pasiduoti. Atsakyme (rastas po žūties) jis ne tik atsisakė pasiduoti, bet ir pareikalavo nutraukti karines operacijas prieš partizanus, o jei to nebūtų padaryta, grasinta sunaikinti MGB agentus.

1949 m. vasarą buvo pradėti operatyviniai veiksmai prieš srities štabą. 1949 m. rugsėjo 9 d. V. Orlingis (MGB agentas „Radzevičius“) pranešė, kad Rietavo aps. Kaltinėnų vls. Karoblio kaimo gyventojas Juozas Martinkaus sodyboje yra A. Milaševičius, kuris sutembus žada vykti susitikti su kitais Jūros srities štabo nariais. Agentas nubraižė J. Martinkaus sodybos planą ir nurodė slaptus priėjimus prie jos. Tuoj pat į kaimą buvo išsiųsti 5 MGB karininkai ir 25 kareiviai. Agentas buvo tiksliai nurodęs bunkerio vietą, nes apsupus sodybą daržinėje jis ir buvo rastas. Paleidęs automato seriją, A. Milaševičius išsoko iš bunkerio, bet kareivių buvo nukautas. Jo užkasimo vieta neišaiškinta.

1997 m. gruodžio 22 d. A. Milaševičiui pripažintas kario savanorio statusas, Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. gegužės 19 d. dekretais jis apdovanotas Vyčio kryžiaus 3-iojo laipsnio ordinu (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius) ir jam suteiktas pulkininko laipsnis (po mirties).